

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 19. maj 2006
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2006-3061/1-0019
Dok.: CDH41231

Supplerende samlenotat vedrørende de sager der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) og mødet i de blandede udvalg på ministerniveau med deltagelse henholdsvis af Norge og Island og af Schweiz den 1.-2. juni 2006.

Side:

2-7

Dagsordenspunkt 28

Fremlæggelse af Michel Barniers rapport. B-punkt, Justitsministeriet, forventes sat op dagsorden for rådsmødet med henblik på en orientering fra formandskabet).

Dagsordenspunkt 28; Fremlæggelse af Michel Barniers rapport

Nyt notat.

Resumé:

Tidligere EU-Kommissær og fransk udenrigsminister Michel Barnier er af Formandskabet og Kommissionen blevet anmodet om at udarbejde en rapport vedr. EU's evne til at reagere på kriser til brug for Det Europæiske Råds møde i juni 2006. Det er fortsat uafklaret, hvorledes formandskabet vil inddrage Barniers rapport i formandskabets DER-rapport. Målet med rapporten er på den baggrund at skabe konkrete målsætninger for at styrke EU's reaktionsevne ved katastrofer samt større synlighed og deraf udvise europæisk solidaritet til katastroferamte EU-medlemsstater og lande uden for EU. Der stilles i rapporten bl.a. forslag om oprettelse af en europæisk civilbemyndelsesstyrke samt etablering af et civilt sikkerhedsråd i EU-regi.

1. Baggrund

Arbejdet med at styrke EU's evne til at reagere hurtigt og effektivt i katastrofe- og konfliktsituationer har været tillagt prioritet af det østrigske EU-formandskab. Formandskabet og Kommissionen har bl.a. på den baggrund bedt tidligere EU-Kommissær og fransk udenrigsminister Michel Barnier om at udarbejde en rapport vedr. EU's evne til at reagere på kriser til brug for Det Europæiske Råds møde i juni 2006. Barnier fremlagde sin rapport for kommissionsformanden samt for den østrigske forbundskansler Wolfgang Schüssel den 9. maj 2006. Efterfølgende er rapporten blevet offentliggjort og præsenteret for medlemslandene under det fælles møde for EU's forsvars- og udenrigsministre den 15. maj 2006.

Det er fortsat uafklaret, hvorledes formandskabet vil inddrage Barniers rapport i formandskabets DER-rapport.

2. Indhold

Overordnet set tager rapporten udgangspunkt i, hvordan EU kan blive bedre til at reagere på katastrofer som f.eks. tsunamien i Asien og jordskælvet i Pakistan. Sådanne tiltag kræver ifølge Barnier bl.a. øget koordination på det humanitære og konsulære område. Endvidere finder Barnier, at EU's operationelle evne til at analysere kriser må styrkes. Målet med rapporten er på den baggrund at skabe konkrete målsætninger for at styrke EU's reaktionsevne ved katastrofer samt større synlighed og deraf udvise europæisk solidaritet til katastroferamte EU-medlemsstater og lande uden for EU.

Rapporten består af 12 forslag, som skal implementeres over fire år frem til 2010. Forslagene er af forskellig karakter og falder inden for en række områder, herunder bl.a. civilbeskyttelse, humanitær bistand, det konsulære område og terrorisme.

Der ventes til rådsmødet vedr. retlige og indre anliggende alene givet en præsentation af rapporten. Det er ikke for indeværende klart, hvorledes formandskabet vil inddrage rapportens samlede anbefalinger i relation til DER-mødet i juni 2006.

Rapporten indeholder en række forslag om:

- Etablering af en civilbeskyttelsesstyrke, fortsat udbygning af en fælles mekanisme, der sikrer en hurtigere reaktionsevne i katastrofe- og krisesituationer, samt udbygning af Kommissionens overvågnings- og informationscenter under civilbeskyttelsesmekanismen (MIC).

Støtte til den civile beskyttelsesstyrke gennem regional tilstedeværelse.

- Etablering af et råd for civilbeskyttelse ("Civil Security Council") og styrkelse af rådet for generelle anliggender og eksterne forbindelser.
- En enstrengt model for en sammenlægning af civilbeskyttelse og humanitære indsatser.
- Et fælles integreret europæisk tilgang til håndtering af kriser.
- Etablering af seks regionale enheder til EU's krisestyring.
- Et klart præventivt informationssystem for EU-borgere der skal ud at rejse.
- Nærmere vurdering og fordeling vedr. konsulære ressourcer.
- Etablering af fælles flyvende udrykningshold på det konsulære område.
- Oprettelse af europæiske konsulater i 4 zoner; Caribien, Balkan, Indiske Ocean og Vestafrika.
- En europæisk konsulær kodeks
- Etablering eller styrkelse af de eksisterende nationale ressourcer vedr. bioterrorisme (laboratorier) samt i forbindelse med identifikation af omkomne.

Uddybende om forslag på civilbeskyttelsesområdet:

- Forslag om etablering af en europæisk civilbeskyttelsesstyrke ("European civil protection force") samt udbygning af Kommissionens overvågnings- og informationscenter (MIC).

Udgangspunktet er, at civilbeskyttelsesstyrken vil skulle handle som én enhed. Barnier foreslår i forbindelse med oprettelse af civilbeskyttelsesstyrken en række initiativer iværksat:

- Større grad af specialisering på kapaciteterne af de enkelte medlemsstater, som kan oprettes som moduler.
- Anskaffelse af 4-5 store transportfly for hurtig frembringelse af assistance.

- Opgradering eller mulig erstatning af det nuværende monitorerings- og informationscenter (MIC) i Bruxelles med et nyt operationscenter.
- Oprettelse af et nyt fælles træningsinstitut for civilbeskyttelse og humanitær bistand.
- Etablering af fælles uniformering med EU-flag, opstillet ved siden af det nationale flag samt påskriften ”Europe Aid”. Det er hensigten hermed, at EU-borgerne klart skal kunne se, at det er EU som aktør, der udøver hjælp.

Såfremt der ikke vil kunne opnås enighed blandt medlemsstaterne om civilbeskyttelsesstyrken foreslår Barnier, at i hvert fald otte medlemsstater bør kunne gå videre med forslaget. Finansiering af styrken foreslås at ske med 10 pct. af EU’s solidaritetsfond eller via ECHO-budgettet (Kommissionens humanitære kontor).

- Forslag om etablering af et råd for civilbeskyttelse og styrkelse af rådet for generelle anliggender og eksterne forbindelser.

For at sikre en bedre koordination i forbindelse med interne og eksterne kriser foreslås etableret et råd for civilbeskyttelse (”Civil Security Council”) bestående af bl.a. EU-formandskabet, formanden for EU-Kommissionen, EU’s Høje Repræsentant og berørte medlemsstater.

Under en krise vil dette råd skulle sikre koordination mellem forskellige operationelle tiltag samt forestå informationsformidling til medlemsstaterne. Det vil bl.a. skulle sikre igangsættelsen af de beredskabsplaner, der udarbejdes af MIC. Samtidig vil rådet for civilbeskyttelse én gang årligt skulle udarbejde en rapport til forelæggelse for Rådet (generelle anliggender og eksterne forbindelser) vedr. EU’s evne til katastroferespons, herunder vedr. humanitær bistand og civilbeskyttelse. Ifølge Barnier bør den politiske kontrol således fortsat ligge i rådet for generelle anliggender og eksterne relationer. Foruden drøftelse i Rådet vil rapporten, ifølge Barnier, kunne forelægges EU-Parlamentet til drøftelse.

- Forslaget om en enstrengt model for en sammenlægning af civilbeskyttelse og humanitære indsatser.

Der peges i rapporten på, at der i dag eksisterer to forskellige indgange til EU-systemet i forbindelse med Unionens katastroferespons: én indgang vedr. civilbeskyttelse og én indgang vedr. humanitære indsatser. Det fremhæves på den baggrund, at der er et behov for at

etablere en enstrengt model ("one stop shop") for en sammenlægning af civilbeskyttelse og humanitære indsatser.

En sammentænkning af disse to områder vil ifølge Barnier styrke EU's katastrofeindsatser og tillige sikre, at der i forhold til FN alene er ét kontaktpunkt i EU.

- Forslag om en fælles integreret europæisk tilgang til håndtering af kriser.

Der stilles i rapporten endvidere forslag om en fælles tilgang til håndtering af kriser fra start til slut, herunder vedr. etablering af en autonom og operativ EU-kapacitet til kriseovervågning ("early warning").

Forslaget inkluderer også en fælles tilgang til en forebyggende indsats, overgang fra katastrofe- til genopbygningsbistand, koordination med FN, mv. Kommissionen og Rådssekretariatet foreslås i tæt samarbejde at skulle forestå konsolideringen af evalueringen af situationen. Det er endvidere hensigten, at medlemsstaterne kan bistå med eksperter. Det foreslås desuden, at der skal etableres en gruppe af europæiske eksperter til udsendelse til humanitære katastrofer.

- Forslag om etablering af seks regionale enheder til EU's krisestyring.

Rapporten stiller forslag om etablering af seks regionale enheder i Afrika, Asien og Latinamerika til håndtering EU's krisestyring. Enhederne skal koordinere tæt med den eksisterende ECHO-tilstedeværelse (dvs. gennem EU's humanitære nødhjælpsorganisation) og konsultere med Rådssekretariatet. Hver delegation skal ifølge rapporten forstærkes med eksperter indenfor hhv. civilbeskyttelse, politisk krisestyring, logistik og projektledelse.

Det er hensigten, at modellen i givet fald vil skulle gennemføres med en indledende pilotfase. Det foreslås videre, at chefen for delegationen skal have en myndighed til "forstærket koordination" af indsatsen.

3. Gældende dansk ret

Muligheden for international civilbeskyttelsesbistand fremgår af beredskabslovens § 3:

"Forsvarsministeren kan bestemme, at redningsberedskabet skal indsættes i udlandet i fredstid i tilfælde af katastrofer, der medfører alvorlig skade på eller udgør en overhængende fare for personer, ejendom eller miljøet."

En vurdering af konsekvenserne af eksisterende lovgivning er ikke mulig på det foreliggende grundlag og afhænger af, hvorledes rapportens anbefalinger kommer til at indgå i det nuværende og kommende EU-formandskabers arbejde.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Gennemførelse af rapportens anbefalinger kan forventes at have økonomiske konsekvenser. Niveaueet herfor vil afhænge af, hvorledes rapportens anbefalinger kommer til at indgå i det nuværende og kommende EU-formandskabers arbejde, og kan derfor ikke fastsættes på nuværende tidspunkt.

5. Høring

Rapporten er sendt i høring i EU Specialudvalget på civilbeskyttelsesområdet.

6. Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet har indgået som en parameter i forbindelse med udarbejdelse af rapporten.

7. Andre landes kendte holdninger

Generelt tegnes et billede af støtte blandt medlemsstaterne til en styrkelse af samordningen mellem områderne civilbeskyttelse og det humanitære område. En række lande, herunder Storbritannien, Tyskland og Sverige, fremhæver dog samtidig skepsis i forhold til etablering af nye EU-mekanismer eller kapaciteter.

Mange medlemsstater forholder sig afventende i forhold til, hvorledes det østrigske formandskab vil inddrage Barniers rapport i formandskabets egen rapport, som skal fremlægges ved Det Europæiske Råds møde i juni 2006.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side kan man hilse rapporten velkommen og ser frem til de videre drøftelser.

Man kan endvidere fra dansk side støtte de overordnede målsætninger om at styrke EU's effektivitet og evne til forebyggelse i forbindelse med katastrofer og kriser. Generelt bør tiltag på dette område kunne dokumentere merværdi i forhold til allerede eksisterende strukturer og initiativer på civilbeskyttelsesområdet.

9. Europa-Parlamentet

Sagen har ikke været forelagt for Europa-parlamentet.

10. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde samt EU Specialudvalget på civilbeskyttelsesområdet

EU Specialudvalget på civilbeskyttelsesområdet har på sit møde den 17. maj 2006 fået en mundtlig orientering om rapporten ligesom rapporten er sendt i høring i EU Specialudvalget på civilbeskyttelsesområdet.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg.